

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р арх. Мария Вълкова Шишманова

Югозападен университет „Неофит Рилски“ Благоевград

доктор - научно направление 5. Технически науки, 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“ - 02.17.09. „Териториално и ландшафтно устройство и градоустройство“
професор – научно направление 4. Природни науки, математика и информатика 4.4. „Природни науки“ - 01.08.02. „Икономическа и социална география“ (Регионално развитие)

За арх. Хасун Алауи Хасун Ал-мамури, зачислен със заповед на Ректора на НБУ „Нов български университет“ № 3-рк-48 от 21.11.2016 г. в докторантура на самостоятелна подготовка към ДП „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“, Нов български университет, Магистърски факултет, Департамент „Архитектура“, Научно направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“, научна специалност „Архитектура на сгради, конструкции, съоръжения и детайли“ с научен ръководител: проф. д-р арх. Георги Георгиев, на дисертационен труд на тема **„Урбанизация и градоустройство на град Бакуба“** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Рецензията е изготвена на основание заповед №3-РК-16 от 09.10.2019 г. на ректора на НБУ.

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 198 страници, 115 фигури, библиография – 107 източника. Структурата на труда се състои от увод, три глави, заключение, научни приноси, списък на илюстрациите – фигури, снимки и схеми – 170 броя, списък на таблици- 10 броя, библиография – 52 литературни източника (12 електронни и 40 печатни). Разработката е структурирана правилно. По нейната същност авторът е съставил един логически модел на обследваната тема.

Докторската теза е провокирана от натрупаните градоустройствени проблеми на град Бакуба и прилежащата му територия. Докторантът проследява детайлно урбанистичното развитие и процесите на градоустройствено развитие чрез критичен анализ, като извежда причините за неуспеха на повечето устройствени планове. Правят се множество изводи и предложение за усъвършенстване на градската структура – преместване на центъра и изграждане на нови архитектурни елементи – музей, хотел, места за отдих и други допринасящи за повишаване качеството на обслужващите функции на града.

Така структурираната и защитена научната теза представя същността на дисертационния труд. Трудът и авторефератът към нея, публикуваните статии и представените документи отговарят на законовите и подзаконовите изисквания за защита на докторска степен.

Актуалност и значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Актуалността на труда се определя от темата на изследването - анализ на урбанистичното и градоустройствено развитие на града във времето, реструктуриране на града, ново функционално зонироване и обвързване с нова транспортна инфраструктура.

Представената за рецензия докторска дисертация е задълбочено и комплексно научно изследване на посочените проблеми, и допринася за подход, който би представлявал модел за подобни изследвания и на други градове в Ирак. Дисертантът показва възможности за развитие на устойчива устройствена политика на град, който страда от проблемите на незаконното строителство, неспазване на градоустройствения план, с което се достига до хаос в застрояването .

Значимостта на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение е неоспорим. Това определя неговата актуалност, но преди всичко подхода на автора към неговото решаване. Изследваните проблеми имат разнообразни измерения – архитектурно-градоустройствени, социално-културни, икономически, екологични, технически и др.

Формулиране на цел и задачи на дисертацията

Дисертантът правилно определя обекта, предмета, обхвата, целта и задачите, методът на изследване, т.е. стриктно спазва изискванията за структуриране на докторска работа.

Основната цел е амбициозна формулировка - предложение на нормативна уредба за устройство на територията и създаване на нов градоустройствен план, решаващ проблемите на град Бакуба, формулиращ условията за успешното му прилагане при очакван бъдещ растеж на града.

Поставените пет задачи са изпълнени перфектно, въпреки че са значително обемисти и тежки в своя обхват.

Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

В труда си арх. Хасун Хасун Ал-мамури показва отлично познаване на състоянието на проблема, което се дължи на удачен избор на голям брой използвани източници от чуждестранна литература – книги, научни статии, официални и специализирани сайтове, архитектурни планове и разработки в областта.

Цитиранията са според БДС I690:2011 Информация и документация и Ръководството на НБУ за библиографско позоваване и цитиране на информационни ресурси.

Коректност при разработването на тезата и цитирането на представителен брой автори.

За коректното цялостно изследване - развитие на града е показано развитието на градското планиране на Ирак от древността до наши дни. Задача много сложна и всеобхватна по своята същност и допринасяща за изкрystalизиране на научни и научно-приложни приноси.

Цитираните източници като обхват и разнообразие, са представителни за настоящето изследване. Много добре са интерпретирани чуждите изследвания за да се идентифицират процесите, проследят промените в градското развитие и прилежащата територия и съответно да се изведат проблемите, които са правилно и ясно представени от докторанта - чрез оценяване както историческите, така и архитектурните следи и потенциала за развитие на това селище и район, бил част от древните цивилизации на територията на Ирак.

Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването.

Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Предварително описаният модел на изследването, предоставя възможност за преплитане на разнообразни подходи в самото изследване и така се получава яснота, какво преследва автора чрез анализ, оценка, синтез на резултати, и по този начин отговоря на поставената цел и задачи. Методът на изследване е много кратко, точно и ясно формулиран. Възприетият комплексен подход - анализ на историческото развитие на град, критичен анализ на литературни източници, наблюдения на място – включващ информация, придобита лично при практическата работа на автора, методи на сравнение и обобщение, допринася за положителния резултат в дисертационния труд. Дисертантът

чрез един ретроспективен, сравнителен и критичен анализ оформя подход, който би трябвало да доведе до вземане на точни решения, което е и доказано от крайния резултат на труда – конкретни и удачни предложения за промяна и усъвършенстване на градската структура. Прилага методите на сравнение и обобщение. Научните методи се използват самостоятелно и в комбинация, в зависимост от спецификата на разглежданите случаи.

Докторският труд очертава възможности за планиране в контекста на съвременното развитие. Избраната от докторанта методология на изследване съответства на поставената цел и задачи на дисертационния труд, които влияят върху формирането и функционирането на урбанистичното и градското развитие на пространството.

Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни.

Архитект Хасун Хасун Ал-мамури старателно е събрал и анализирал информацията - теоретична и от практиката при формирането и функционирането на градската структура и околното пространство, централната част, и на периферията на града. Тематиката на дисертационният труд предполага възможност за директни емпирични изследвания и данни. Използва лично наблюдение и събиране на данни от местните жители на града, от бюро за недвижими имоти, извлича актуална информация за имотите и разликите в техните цени в различните квартали.

Описание на приносите:

Кратка характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Извършеното изследване в дисертационния труд безспорно обогатява градоустройствената теория и практика на Ирак. Събрана, обработена и систематизирана е голяма по обем разностранна информация, даваща възможност за подробно представяне, анализиране и обобщаване на третираните в дисертацията въпроси. Докторантът е предложил свои анализи, интерпретации, върху основата на които изгражда последната глава „Предложение за подобряване на пространствената жизнена среда в Бакуба“. Представена информация и изследване достоверно отразяват проблематиката на поставената тема, и за което може да се приеме, че върху нея могат да се градят приносите на дисертационния труд.

Описание на приносите на кандидата и класифицирането им.

А. Практико-приложният принос се състои в конкретни функционални предложения относно градоустройственото развитие на гр. Бакуба - нов градски център с предложено избрано от автора местоположение, музей за изложение и съхранение на исторически археологични експонати, хотел и места за отдых на брега на река Дияла и други централни градски обслужващи и търговски сгради и съоръжения необходими за образователни и обучителни дейности.

Б. По принцип приемам предложените научно-приложни приноси, но предлагам, за да се възприемат като такива, те да се резюмират и преформулират както следва:

- Анализът и обобщението на програмите относно разрешаването на транспортно-комуникационните проблеми в градския център и останалите райони на провинция Дияла.

- Анализът на елементите на съвременната иракска архитектура, с нейните положителни и отрицателни аспекти, за да се отбележат посоките за в бъдеще, а именно:

- Завръщане към традиционните арабски форми и език в изкуството и архитектурата, египетски или други, поради корените си на различна фактура, родни корени на културния живот, традиции, обичаи и местни ценности.

- Защита на природната среда и нейното развитие (определящ елемент в историята на иракското градоустройство).

- Предоставяне на обработени и сортирани данни по отношение на градоустройственото развитие, доказващи бързото териториално разширяване на град Бакуба особено интензивно през последните пет десетилетия.

- Бъдещото планиране - ново териториално разширение и функционално развитие на града да се определя от двете реки (Дияла и Хорасан), наличието на портокалови градини, социално-класовото разделение на населението (настъпило във времето) като се преодоляват досегашните нарушения, но се планира и изгради транспортно- комуникационна и адекватна социална инфраструктура.

Докторантът предлага нови подходи към предизвикателствата пред градското планиране и по-специално към процесите на планиране и управление на градската среда за опазване на културните ценности и тези с потенциал градски структури и пространства, за постигане на една целесъобразна, екологична и с по - високи качества на жизнена среда.

Оценка на степента на лично участие на дисертанта в приносите.

Разработваната тема конкретизира обекта на научното изследване.

Изследването както и проучвателната дейност са лично дело на докторанта. Докторатът е добре логически структуриран като представя и ясно доказва поставената цел и задачите на изследването. На лице са изброените приноси на дисертацията. Изследването и предложените насоки за реструктуриране на градската тъкан биха допринесли за изграждане на оптимална жизнена среда експонираща културните ценности и природни дадености.

Съответствие на автореферата с дисертационния труд

Авторефератът напълно отговаря и отразява коректно резултатите от дисертационния труд. Обемът му е от 30 страници и кореспондира с настоящия дисертационен труд в синтезиран вид и представя достоверно обхвата и резултатите от изследването. Съдържанието следва това на дисертационния труд - кратко изложение, заключение, справка за научните приноси и публикации и изяви. В него е представено изключително изчерпателно научното изследване и то отговаря на нормативните изисквания. Адекватно са изложени всички изследвания, основни постановки, постигнати резултати и научни приноси на дисертационния труд.

Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

Публикациите са два броя като представляват и анализират различни аспекти от тематиката на изследванията на докторанта и допринасят за представяне на нейното многообразие и проблеми. Те са публикувани в *DIYALA Journal of Engineering Sciences* национално академично научно издание в Ирак през 2017 г. и 2018 г.

Мнения, препоръки и бележки.

Характерът на дисертационния труд представлява много задълбочено, амбициозно и сложно изследване. Арх. Хасун Алауи Хасун Ал-мамури е успял да проследи в исторически план градското развитие в Ирак и да подбере и изведе за практическото осъществяване своите виждания и конкретни предложения за урбанистичното развитие на град Бакуба. Работата е всеобхватна, детайлна с много достойнства, разработена е прецизно с професионализъм и е отлично илюстрирана, което допринася за нейното леко възприемане и прилагане на практика.

Дисертационният труд предполага приложение както в практиката, така при бъдещи сродни научни изследвания и на други градове в Ирак.

Подхожда критично към установените практики и решения при развитието на град Бакуба като предлага свои виждания и конкретни решения, които трасират пътя към една нова по- рационална, по-съвременна и щадяща жизнена среда.

Арх. Хасун Алауи Хасун Ал-мамури достига до основополагащи решения по изследваната тематика и формира бъдещата стратегия и концепция относно реконструиране на градската тъкан и градското пространство.

Прави отлично впечатление прецизността на подреждане труда и логиката на дозиране на текстове, илюстрации и други, с което работата е много „лека“ за възприемане и ползване в практиката.

Препоръки

Като препоръки предлагам да продължи научните си изследвания в тази област като се фокусира и върху други градове в Ирак, приемайки този подход на изследване като добра методика за получаване на отлични приложими решения за градско структуриране и урбанистично развитие.

Единствените ми бележки са от формален характер, че няма записани страниците в съдържанието както на дисертационния труд, така и на автореферата. Приносите могат да се преформулират в по- резюмиран и стегнат вид. Но тези бележки не намаляват стойността на дисертационния труд.

Заклучение

Качествата на дисертационния труд на докторанта съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника към него и нормативните документи на Нов Български университет в тази област. С настоящия дисертационен труд докторантът доказва своята задълбоченост в изследваната тематика, показва теоретични и практически приложими знания и резултати, зрялост и възможности за самостоятелни научни изследвания, и показва способност за продължаване на своите научни изследвания в тази област.

На основата на достойнствата на представената работа – актуалност на тематиката, коректно представяне и интерпретация на информацията, направени анализи, изводи и рационални предложения, множество добре подбрани илюстрации - фигури, снимки и схеми, значимост на резултатите, давам положителна оценка на работата на докторанта и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Хасун

Алауи Хасун Ал-мамури образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 5.7. “Архитектура, строителство и геодезия” .

Дата...02.12.2019 г.....

Подпис: .....